

3. Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΧΕΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ

Τα Τοπικά Κέντρα αποτιμούν το 2018 ως μια χρονιά προκλήσεων και αδιάκοπων προσπαθειών να σταθούν ενεργά στο πλευρό των γυναικών. Τα οικονομικά προβλήματα και η δυσκολία ανανέωσης των μελών και στελεχών τους υφίστανται, αλλά ταυτόχρονα είναι φανερό ότι γίνεται όλο και περισσότερο κτήμα των στελεχών **η ανάγκη να αλλάξει ο προσανατολισμός, η ανάγκη να επανασυστηθεί η Οργάνωση στην κοινότητα, η ανάγκη να ανανεωθεί η δράση** και κυρίως **να επαναπροσδιοριστεί η ταυτότητα των Τοπικών Κέντρων** με ζητούμενο την επίτευξη του συλλογικού οράματος για έναν ειρηνικό και δίκαιο κόσμο.

Η δράση των Τοπικών Κέντρων, όπως αυτή αποτυπώνεται μέσα από τα Ερωτηματολόγια Δράσης 2018

Οι προτεραιότητες του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδιασμού

Σε ό,τι αφορά τους άξονες του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδιασμού (2016-2019), τα Τοπικά Κέντρα εκφράζουν έντονη ανησυχία για την **οικονομική τους βιωσιμότητα**. Ακολουθεί η **προσέλκυση νέων γυναικών** με στόχο αφενός την ανανέωση της στελέχωσης, αφετέρου την ενίσχυση της μετασχηματιστικής ηγεσίας των νέων γυναικών και των κοριτσιών. Από τα στατιστικά στοιχεία προκύπτει ότι μόλις το 2,5% των γυναικών που ασκούν διοίκηση τοπικά είναι νέες γυναίκες (έως 30 ετών), ενώ μόνο 1 γυναίκα ήταν κάτω των 30 ετών όταν ανέλαβε την ευθύνη της διοίκησης του Τοπικού Κέντρου.

Η συναντίληψη του οράματος για το 2035 δεν αποτέλεσε κύριο μέλημα, ενώ ελάχιστα Κέντρα έθεσαν ως προτεραιότητα **την προτυποποίηση των διαδικασιών**.

Οι θεματικές των προγραμμάτων και των δράσεων

Σε γενικές γραμμές, τα Τοπικά Κέντρα εστίασαν τη δράση τους στα **ανθρώπινα δικαιώματα**, καθώς και την **υποστήριξη ευάλωτων κοινωνικά ομάδων**. Απασχόλησε ιδιαίτερα η έμφυλη βία, σε συνέχεια της επιτυχημένης καμπάνιας της ΧΕΝ για την υπογραφή της **Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης**. Παράλληλα, πολλά Τοπικά Κέντρα αφιέρωσαν σημαντικό χώρο στο πρόγραμμά τους για την **ανάπτυξη δεξιοτήτων, την επιμόρφωση, τον πολιτισμό και την ευεξία**.

Αρκετά Κέντρα επικεντρώθηκαν στην **οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών** και τις **νέες τεχνολογίες**, με το **βιώσιμο περιβάλλον** και την **κατανόηση του Οράματος του 2035** να έπονται στη λίστα. Η **σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία** απασχόλησε ελάχιστα, με πιθανότερη εξήγηση τον δισταγμό των εθελοντριών να εστιάσουν σε θέματα που «δυσκολεύουν» τις τοπικές κοινότητες ακόμη και σήμερα.

Τα πιο σημαντικά ή επιτυχημένα προγράμματα, δράσεις και υπηρεσίες

Στη διάρκεια της χρονιάς που πέρασε, τα Τοπικά Κέντρα δηλώνουν ότι το θέμα «**Η Βία κατά των Γυναικών**» αποτέλεσε προτεραιότητα για τη δράση τους. Η **ΧΕΝ Θεσσαλονίκης** συνέχισε με επιτυχία το πρόγραμμα «**Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας**» στοχεύοντας στην ευαισθητοποίηση μαθητών και εκπαιδευτικών, ενώ η **ΧΕΝ Θήβας** σχεδίασε εργαστήριο και δράσεις ευαισθητοποίησης για τις έμφυλες διακρίσεις και τον σεξισμό. Οι **ΧΕΝ Κέρκυρας και Ρόδου** στόχευσαν στην ενημέρωση της κοινότητας.

Με πυξίδα το «**40+1 ταξίδια για παιδιά**» η **ΧΕΝ Θήβας** πραγματοποίησε εργαστήριο δημιουργικής απασχόλησης για τη διαφορετικότητα, την ειρήνη, το δικαίωμα στη μόρφωση και το παιχνίδι, και το βιώσιμο περιβάλλον. Η **ΧΕΝ Ιωαννίνων** προασπίστηκε έμπρακτα το δικαίωμα ασφαλούς πρόσβασης παιδιών ΑΜΕΑ σε πολιτιστικές, εκπαιδευτικές, καλλιτεχνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες στο πλαίσιο του **3ου Φεστιβάλ «Χαράς και Ενότητας — Τα παιδιά γιορτάζουν τη διαφορετικότητα»**, ενώ η **ΧΕΝ Κέρκυρας** στο πλαίσιο λειτουργίας της «**Παιδικής Βιβλιοθήκης**» άγγιξε το ευαίσθητο θέμα του ρατσισμού.

Με στόχο την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων η **ΧΕΝ Ρόδου** συμμετείχε στην Ευρωπαϊκή Καμπάνια «**No More Bricks on the Wall**» με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων, και η **ΧΕΝ Ιωαννίνων** ανέδειξε τις γυναικείες προσωπικότητες που πρωτοστάτησαν στην υπεράσπιση των γυναικείων δικαιωμάτων. Παράλληλα, η **ΧΕΝ Ρόδου** υλοποίησε το πρόγραμμα «**Γυναικεία Επιχειρηματικότητα**» με στόχο την οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών.

Αρκετά Κέντρα συνέχισαν να υλοποιούν προγράμματα με τα οποία έχουν ταυτιστεί, όπως η **ΧΕΝ Πειραιά** («**Η Χαρά της Ανάγνωσης**»), η **ΧΕΝ Παιανίας** («**Ο Λαχανόκηπος της ΧΕΝ**»), η **ΧΕΝ Ιωαννίνων** («**Βιβλιοθήκη Μπάφρας: Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Αειφορία**») και η **ΧΕΝ Κέρκυρας** («**Εκστρατεία για το Περιβάλλον: Ανακύκλωση**»). Το 2018, η **ΧΕΝ Κομοτηνής** επαναπροωθεί πρόγραμμα για παιδιά που αφορά τη **θετική αυτοεικόνα** και τις **διατροφικές διαταραχές** μέσω κουκλοθέατρου και βιωματικών ασκήσεων.

Πολλά Κέντρα συνέχισαν τις **δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης**. Ενδεικτικά, οι **ΧΕΝ Γλυφάδας και Νέας Σμύρνης** υλοποίησαν τη δράση «**Κανένα παιδί χωρίς γάλα**», η **ΧΕΝ Π. Φάληρου** το πρόγραμμα «**Ένα παιδί μετράει τα άστρα**» και η **ΧΕΝ Κηφισιάς** δράσεις υλικής στήριξης ιδρυμάτων. Οι εθελόντριες της ΧΕΝ επένδυσαν και στην **ενδυνάμωση και ανάπτυξη δεξιοτήτων για τη στήριξη της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων**. Η **ΧΕΝ Αθηνών** με τη στήριξη των Ομάδων της συνέχισε το πρόγραμμα «**Στήριξη Κρατούμενων Γυναικών Κορυδαλλού**» και το «**Εκμάθηση Γλωσσών για την Κοινωνική Ένταξη Γυναικών και Παιδιών Μονογονεϊκών Οικογενειών, Μεταναστών και Προσφύγων**», η **ΧΕΝ Παπάγου** εμπύχωσε εργαστήριο γυναικών, καθώς και το «**Παίζω και Εκφράζομαι**», η **ΧΕΝ Θήβας** συνέχισε το πρόγραμμα «**Μαγειρέματα — η Ανάμνηση των Αισθήσεων**» για τις γυναίκες των φυλακών Ελεώνα, ενώ η **ΧΕΝ Τρικάλων** παρείχε σε άνεργες γυναίκες την ευκαιρία να παρακολουθήσουν **σεμινάριο επαγγελματικής συμβουλευτικής** με φορέα υλοποίησης το Τοπικό Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας. Στο ίδιο πλαίσιο, η **ΧΕΝ Θεσσαλονίκης** συνέχισε την **παροχή ατομικής ψυχολογικής στήριξης**, υλοποίησε **κύκλους ομαδικής στήριξης σε θέματα επικοινωνίας, αυτογνωσίας και αυτοεκτίμησης** και επανέλαβε το πρόγραμμα «**Εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας — Κοινωνική και Πολιτισμική Ενσωμάτωση**».

Τέλος, πολλά Κέντρα προβάλλουν την επιτυχία πολυάριθμων **Ομάδων Βιβλίου, γενικών ενδιαφερόντων και προγραμμάτων δεξιοτήτων**. Ιδιαίτερα για τα προγράμματα δεξιοτήτων, τονίζεται πως αυτά συχνά προσφέρουν και εφόδια επαγγελματικής αποκατάστασης (π.χ. **ΧΕΝ Ζακύνθου**: Ιταλικά για εύρεση εργασίας στον τουριστικό τομέα και εκμάθηση Η/Υ σε άνεργες γυναίκες, **ΧΕΝ Ρεθύμνου**: Κατασκευή χρηστικών αντικειμένων). Ακόμη, πολλά Κέντρα εστίασαν **στη σωματική και ψυχική υγεία και ευεξία** (Παλιό Φάληρο, Πανόραμα, Παπάγος, Νέο Φάληρο, Νέα Σμύρνη, Ζάκυνθος).

Τα μεγαλύτερα επιτεύγματα

Τα περισσότερα Κέντρα προκρίνουν ως μεγαλύτερο επίτευγμα τη συμμετοχή τους στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης «**Orange the World — 16 Μέρες Ακτιβισμού για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών**», καθώς συνεργάστηκαν πανελλαδικά με κοινό στόχο και όραμα μια ζωή χωρίς βία, που αγγίζει όλες τις γυναίκες πέρα από κάθε διάκριση. Επίσης, αναφέρεται η **ανανέωση της εικόνας τους** και η **επιτυχής προσπάθεια προσέλκυσης νέων εθελοντριών**. Ορισμένα Κέντρα αποτιμούν θετικά την **υιοθέτηση πρακτικών για την ανάπτυξη της στελέχωσης**, την **αρμονικότερη συνεργασία** μεταξύ των μελών και τη **διεύρυνση των συνεργασιών**.

Οι δράσεις συνηγορίας

Σημαντικότερη κρίνεται η συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης «**Orange the World — 16 μέρες ακτιβισμού**», ενώ ακολουθούν οι δράσεις αλληλεγγύης και ευαισθητοποίησης στα γυναικεία και ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ανάπτυξη συνεργασιών και η δικτύωση

Παρουσιάζεται μια **σταθερή τάση διεύρυνσης** των συνεργασιών των Τοπικών Κέντρων, κυρίως με φορείς. **Δήμοι, κοινωνικές οργανώσεις και τοπικοί φορείς, πολιτιστικοί σύλλογοι και σχολεία** αποτελούν τους κυριότερους στόχους δικτύωσης. **Ιδιαίτερα ενθαρρυντική είναι η συνεργασία και ανταλλαγή καλών πρακτικών ανάμεσα στα Κέντρα, καθώς και με τη ΧΕΝ Ελλάδος**. Εξακολουθεί, όμως, να λείπει η ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με γυναικείες και φεμινιστικές οργανώσεις σε τοπικό επίπεδο.

Η στελέχωση

Μέλη και ενεργές εθελόντριες

Τα περισσότερα Τοπικά Κέντρα δηλώνουν πως διατήρησαν ή και αύξησαν τον αριθμό των μελών τους. Ωστόσο, λιγότερο από το 17% των μελών δηλώνονται ως ενεργές εθελόντριες. Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει την ικανότητά τους να παρέχουν περισσότερα προγράμματα, δράσεις και υπηρεσίες στην κοινότητά τους.

Οι νέες γυναίκες

Η προσέλκυση

Είναι εμφανής η έλλειψη νέων σε ηλικία μελών και εθελοντριών. Λιγότερο από το 3,5% των μελών και λιγότερο από το 5,5% των ενεργών εθελοντριών είναι νέες γυναίκες κάτω των 30 ετών. Τα Τοπικά Κέντρα, αναγνωρίζοντας ότι το γεγονός αυτό έρχεται σε αντίθεση με την καταστατική δέσμευση της Οργάνωσης για τη συμμετοχή και στήριξη της Νεότητας, επιστρατεύουν προγράμματα, δράσεις, υπηρεσίες και όλο και περισσότερο τις νέες τεχνολογίες με στόχο την προσέλκυση νέων γυναικών.

Η συμμετοχή

Στο πλαίσιο αυτό, τα προγράμματα που υλοποιήθηκαν αποκλειστικά από νέες γυναίκες είναι ελάχιστα. Όμως, είχαν ενεργό συμμετοχή σε πολλά προγράμματα, ιδιαίτερα σε θεματικές που σχετίζονταν με τη βία κατά των γυναικών, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την υποστήριξη ευάλωτων ομάδων, τις νέες τεχνολογίες και την οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών.

Οι προτεραιότητες για το 2019

Τα Κέντρα θέτουν ως πρώτη προτεραιότητα την **καταπολέμηση της έμφυλης βίας** που κρατά δέσμιες εκατομμύρια γυναίκες σε ολόκληρο τον κόσμο και έπειτα την **προετοιμασία των νέων γυναικών για την ανάληψη θέσεων ηγεσίας**. Ακολουθεί η **ενδυνάμωση των γυναικών**, αλλά και η **προστασία ευάλωτων κοινωνικών ομάδων**. Τέλος, αναφέρουν την **ενδυνάμωση και εκπαίδευση ικανών νέων στελεχών** που θα κατορθώσουν να μετουσιώσουν την εμπειρία των ωριμότερων σε ενθουσιώδη δράση για το μέλλον.